Dosarul nr. 2a-3574/23 (dosar electronic 2-23007494-02-2a-19092023)
Judecătoria Străşeni, judecător Veaceslav Neguriţa

D E C I Z I E

mun. Chișinău 20 martie 2024

Colegiul civil, comercial
și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău
Președintele ședinței, judecător Ana Panov
Judecătorii Viorica Mihaila și Vitalie Cotorobai
Grefier Zoia Plești

examinând, în şedinţă de judecată publică, cererea de apel declarată de Vasilica Petru, împotriva hotărârii Judecătoriei Străşeni /sediul central/ din 24 mai 2023, pronunțată în cadrul cauzei civile intentată la **chemare în judecată** înaintată de Agenția pentru Supraveghere Tehnică către Vasilica Petru cu privire la încasarea prejudiciului material si a cheltuielilor de judecată și **acțiunea reconvențională** depusă de Vasilica Petru către Agenția pentru Supraveghere Tehnică cu privire la constatarea nulității contractului de răspundere materială individuală și încasarea cheltuielilor de judecată, prin care acțiunea inițială a fost admisă parțial și acțiunea reconvențională a fost respinsă, -

c o n s t a t ă :

La data de 12 ianuarie 2023 Agenția pentru Supraveghere Tehnică s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Vasilica Petru, solicitînd obligarea pârâtului de a repara prejudiciul cauzat Agenției prin încasarea de la reclamat în beneficiului Agenției a sumei care constă din prețul autoturismului „Mitsubishi L200”, cu nr./î ***** în sumă de 299.900 lei și suma achitată pentru raportul de expertiză - 8400 lei, în total suma de 308 300 lei.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamanta a indicat, pârâtul Vasilica Petru activează în calitate de inspector principal al Direcției supraveghere tehnică Centru al Agenției pentru Supraveghere Tehnică în temeiul ordinului de angajare nr. 40 din 19 martie 2018.

Susține, că la 01.11.2020 în baza actului de primire-predare Vasilica Petru a primit în gestiune autoturismul de model „Mitsubishi L200”, nr. de înmatriculare *****, precum și alte bunuri conform actului care a fost semnat fără careva obiecții privind starea autoturismului de către Vasilica Petru.

Menționează, că la 01.03.2021 în conformitate cu nomenclatorul funcțiilor deținute și lucrărilor executate de către angajații cu care angajatorul poate încheia contracte scrise cu privire la răspunderea materială individuală sau colectivă (de brigadă) deplină, precum și contractele tip cu privire răspunderea materială deplină, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.449 din 29.04.2004, Agenția a semnat cu Vasilica Petru contractul - tip nr.023 din 01 martie 2021 cu privire la răspunderea materială individuală deplină.

Totodată, conform raportul de inspecție tehnică periodică a vehiculului nr.1618556 din 20.12.2021, unitatea de transport de model „Mitsubishi L200", nr./î ***** a trecut testarea tehnică cu eliberarea ecusonului, fiind constatată starea tehnică satisfăcătoare a autoturismului menționat supra pentru a fi exploatat și admis în trafic fără careva mențiuni.

Relatează, că la 31.01.2022 aproximativ la ora 07:45 min. pârâtul Vasilica Petru, în localitatea Nimoreni, r-nul Ialoveni, conducând unitatea de transport de model „Mitsubishi L200", nr./î *****, a manifestat imprudență în trafic și ignorând prevederile punctului 45 alin. 1) al RCR al RM în rezultat a pierdut controlul supra volanului și respectiv părăsind partea carosabilă sa tamponat în obstacolul din afara carosabilului, mai exact în gardul gospodăriei cet. Miron Cristinel din satul Nimoreni, r-nul Ialoveni, fapt confirmat necondiționat de către dl Petru Vasilică prin declarația de confirmare a săvârșirii unei fapte contravenționale semnate la 31.01.22 provocând un accident rutier, astfel avariind grav mijlocul de transport respectiv.

Susține, că procesul verbal cu privire la contravenție nr. MAI 05429111 întocmit la 31.01.2022 la IP Ialoveni în privința contravenientului Vasilica Petru privind ignorarea prevederilor P.45 lit. b), d) din RCR și comiterea contravenției prevăzute de art. 242 a lin. (2) Cod contravențional RM a fost semnat personal, necondiționat de contravenient și achitat în decurs de 3 zile, ce confirmă cu certitudine faptul recunoașterii de dl Vasilică Petru a vinovăției sale în săvârșirea accidentului rutier, în rezultatul căruia a fost deteriorat automobilul „Mitsubishi L200", cu nr./î *****, fiind adus un prejudiciu material considerabil AST.

În nota de serviciu adresată Directorului AST de către Vasilica Petru la 11.02.2022 fiind menționat faptul, că are intenția de a repara autoturismul deteriorat din cont propriu. La 09.03.2022, urmare a examinării procesului-verbal nr.2 din 24.02.2022 a ședinței Comisiei de disciplină și notei de serviciu a președintelui Comisiei de disciplină a AST din 09.03.2022, prin Ordinul nr. 48-P al Agenției pentru Supraveghere Tehnică, dl Petru Vasilica a fost atenționat pentru a nu admite pe viitor prejudicierea bunului Agenției totodată fiind obligat să aibă o atitudine responsabilă față de bunurile Agenției predate în folosință în scop de serviciu.

Reieșind din faptul, că Vasilica Petru a declarat intenția de a repara benevol autoturismul avariat, însă nu a întreprins careva acțiuni în acest sens, la 23.05.2022, prin somația nr.1784/22 lui Vasilica Petru i-a fost cerut ca în termen de 30 zile să

asigure reparația automobilul de model „Mitsubishi L200”, nr./î *****, cu repunerea acestuia în circuitul firesc.

Nefiind întreprinse careva acțiuni de reparație a automobilului avariat, în scopul stabilirii prejudiciului cauzat automobilului de model „Mitsubishi L200”, nr./î *****, ca urmare a accidentului rutier produs la 31.01.2022, la 01.06.2022, Agenția s-a adresat către Centrul Național de Expertize Judiciare (CNEJ) solicitând stabilirea valorii de piață a automobilului de model „Mitsubishi L200”, nr./î *****, până la producerea accidentului rutier din 31.01.2022, precum și stabilirea valorii prejudiciului cauzat de către gestionarul automobilului respectiv, produs în rezultatul accidentului rutier din 31.01.2022 prețul de bilanț la data de 31.08.2022 al automobilului deteriorat după datele de evidență ale contabilității AST fiind de 299,900 lei.

La 17.06.2022 Vasilica Petru a răspuns la somația Agenției privind reparația autoturismului deteriorat, invocând că nu i sa comunicat valoarea prejudiciului pricinuit Agenției, invocând și alte temeiuri care în opinia lui îl absolvă de la răspunderea materială deplină.

Prin raportul de expertiză extrajudiciară, petrecut cu prezența pârâtului nr.1043-1045 din 24.06.2022 a expertului Sandu Ion s-a stabilit, că valoarea de piață a automobilului de model „Mitsubishi L200”, nr./î *****, până la producerea accidentului rutier din 31.01.2022 putea constitui - 199609 lei, iar valoarea prejudiciului cauzat de către gestionarul automobilului respectiv, produs în rezultatul accidentului rutier din 31.01.2022 pentru aducerea lui în stare bună de exploatare poate constitui 262 230 lei.

Menționează, că Vasilica Petru a ignorat să răspundă la cererea prealabilă înregistrată la Agenție cu nr. 4328/22 din 07 noiembrie 2022 care a primit-o personal sub semnătură.

Potrivit prevederilor pct.2 al Hotărârii Guvernului nr.886 din 01.11.2017, Agenția pentru Supraveghere Tehnică este succesor de drepturi și obligații al Inspectoratului Principal de Stat pentru Supravegherea Tehnică a Obiectelor Industriale Periculoase, Inspecției de Stat în Construcții, Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Geodezică, Tehnică și Regim și al Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Tehnică „Intehagro”. La 18.12.2017 a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 1088 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției pentru Supraveghere Tehnică, iar conform Actului de transmitere a terenului, mijloacelor fixe și altor active proprietate publică, semnat la 20 iunie 2018, din proprietatea Inspecției de Stat în Construcții în proprietatea Agenției pentru Supraveghere Tehnică au fost transmise toate bunurile aflate la bilanța Inspecției. Conform prevederilor art. 11 al Legii contabilității și raporturilor financiare nr. 287 din 15.12.2017, toate faptele economice se contabilizează în baza documentelor primare, prețul de evidență contabilă al autoturismului deteriorat Mitsubishi L200, nr. de înmatriculare ***** constituind la data de 31.08.2022 suma de 299,900 lei.

La data de 7 martie 2023 Vasilica Petru a depus acțiune reconvențională către Agenția pentru Supraveghere Tehnică, solicitând constatarea nulității contractului cu privire la răspunderea materială nr. 023 din 01.03.2021 încheiat între AST și Vasilica Petru cu respingerea concomitentă a acțiunii de bază și încasarea cheltuielilor de judecată pentru asistență juridică de 15000 lei.

În motivarea cererii reconvenționale Vasilica Petru a indicat, că potrivit ordinului de angajare nr. 40 din 19 martie 2018 Vasilica Petru a fost angajat începând cu data de 22.03.2018, în funcţie de Inspector principal în cadrul Direcţiei Supraveghere Tehnică „Centru" din Cadrul Agenţiei pentru Supraveghere Tehnică. La 1 martie 2021, între Agenţia pentru Supraveghere Tehnică, în calitate de „angajator" și Vasilica Petru, în calitate de „salariat" a fost încheiat contractul cu privire la răspunderea materială individuală deplină cu nr.023 în scopul asigurării integrității autoturismului „Mitsubishi L200", nr./î *****.

Mai menționează, că la 31.01.2022 Vasilica Petru având calitatea de conducător auto a mijlocului de transport de model „Mitsubishi L200", n/î *****, a produs din imprudenţă un accident rutier cu implicarea automobilului în cauză. La 9 ianuarie 2023 Agenţia pentru Supraveghere Tehnică, considerând că a fost prejudiciată şi că Vasilica Petru ar urma să răspundă în temeiul Contractului cu privire la răspunderea materială individuală deplină cu nr.023 din 1 martie 2021, a înaintat în instanța de judecată o acţiune, cu privire la încasarea din contul acestuia, a prejudiciului în sumă totală de 308 300 lei.

Consideră, că Vasilica Petru nu poate fi atras la răspundere materială în temeiul contractului cu nr. 023, dat fiind faptul că contractul este încheiat cu încălcarea normelor legale imperative fapt ce atrage nulitatea acestuia. Și anume angajatorul a încheiat contractul de răspundere materială deplină cu încălcarea prevederilor imperative ale legii, contractul menţionat fiind unul nul de drept (art. 328 alin. (1), art. 334 alin. (3) Cod civil), neproducând astfel careva efecte juridice.

A completat, că prin hotărârea Guvernului nr. 449 din 29 aprilie 2004 a fost aprobat Nomenclatorul funcţiilor deţinute şi lucrărilor executate de către salariaţi cu care angajatorul poate încheia contracte scrise cu privire la răspunderea individuală deplină pentru neasigurarea integrităţii valorilor transmise. Aşa fiind, în corespundere cu anexa nr. 1 al Nomenclatorului, funcţia de Inspector Principal în anexa dată nu se regăseşte. Prin urmare, Vasilica Petru nu este persoana cu care poate fi încheiat un contract de răspundere materială deplină, deoarece funcţia deţinută de către acesta nu cade sub incidenţa Nomenclatorului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 449 din 29 aprilie 2004. Or răspunderea materială deplină a salariatului poate să survină numai în cazurile expres prevăzute de lege. Iar semnarea unui contract de răspundere materială deplină cu salariatul ce deţine funcţia de Inspector Principal, contravine art. 339 al Codului muncii şi Hotărârii Guvernului nr. 449 din 29 aprilie 2004. Enumerarea funcţiilor cu care se poate

încheia o înţelegere privind răspunderea materială deplină, condiţiile de aplicare a ei, precum şi contractul-tip al răspunderii materiale sunt strict stabilite de lege.

Prin hotărârea Judecătoriei Strășeni /sediul Central/ din 24 mai 2023, s-a admis parțial acțiunea înaintată de Agenția pentru Supraveghere Tehnică. S-a dispus încasarea din contul pârâtului Vasilica Petru în beneficiul Agenției pentru Supraveghere Tehnică a prejudiciului material cauzat prin deteriorarea automobilului de model Mitsubishi L200 cu n/î ***** în sumă de 199.609 lei și cheltuieli de judecată pentru plata expertizei extrajudiciare în sumă de 8.400 lei, iar în total suma de 208.009 lei. În rest, acțiunea Agenției pentru Supraveghere Tehnică s-a respins ca nefondată. Acțiunea reconvențională depusă de Vasilica Petru împotriva Agenției pentru Supraveghere Tehnică privind constatării nulității contractului de răspundere materială individuală nr. 023 din 01.03.2021 și încasarea cheltuielilor de judecată, s-a respins integral ca fiind nefondată. S-a dispus încasarea din contul pârâtului Vasilica Petru, în beneficiul statului taxa de stat compensată de 5.988,27 lei de la care reclamantul a fost scutit la depunerea acțiunii de bază.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la data de 5 iunie 2023 Vasilica Petru a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Strășeni,/ sediul Central/ din 24 mai 2023, solicitînd casarea acesteia, cu emiterea unei noi hotărîri, prin care acțiunea înaintată de Agenția pentru Supraveghere Tehnică să fie respinsă ca fiind neîntemeiată și admisă cererea reconvențională înaintată de Vasilica Petru.

Prin încheierea Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău din 20 septembrie 2023 nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Vasilica Petru, în baza art. 368 alin. (1) Cod de procedură civilă, părții apelante fiindu-i acordat termen pentru înlăturarea neajunsurilor. Totodată s-a explicat părții apelante, că în caz dacă nu va lichida neajunsurile indicate în încheiere în termenul acordat de instanță, cererea de apel nu va fi considerată depusă şi împreună cu actele anexate va fi restituită. În interiorul termenului acordat, partea apelantă a înlăturat neajunsurile indicate. În consecință prin încheierea instanței de apel din 1 noiembrie 2023, apelul declarat de Vasilica Petru, a fost acceptat pentru examinare și intentată procedura în apel.

În motivarea apelului apelantul a indicat, că instanţa de fond nu încadrat juridic corect forma răspunderii materiale prin prisma prevederilor Codului Muncii.

În acest context declară partea, că atunci când instanţa de fond a decis că Vasilica Petru nu poate absolvit de răspundere materială având în vedere că Codul Muncii, la art. 334 alin. (1) prevede expres care sunt aceste cazuri, invocând că Vasilica Petru nu se încadrează în niciuna din situaţiile reglementate de legiuitor, a omis cu desăvârşire să analizeze prevederile aceluiași act normativ, care reglementează care sunt limitele răspunderii materiale a ale salariatului. Sau, art.336 Codul Muncii indică: pentru prejudiciul cauzat angajatorului, salariatul poartă răspundere materială în limitele salariului mediu lunar dacă prezentul cod sau alte acte normative nu prevăd altfel.

Menţionează, că instanţa de fond nu a analizat aceste aspecte care sunt destul de importante, ci consideră că Vasilica Petru urmează să poarte răspundere materială deplină, evitând cu desăvârşire să analizeze care sunt cazurile când poate fi atras salariatul la răspundere materială deplină, precum si care sunt limitele răspunderii salariatului pentru prejudiciul cauzat. Şi aici este destul de important a menționa, că dacă instanţa de fond a decis că Vasilica Petru urmează să poarte răspundere materială deplină pentru prejudiciul cauzat, urma în mod obligatoriu să analizeze toate cazurile când salariatul răspunde deplin, şi anume acele cazuri care sunt prevăzute de art. 338 Codul Muncii. Sau Agenţia pentru Supraveghere Tehnică la depunerea acțiunii a invocat, că Vasilica Petru urmează să răspundă deplin, întemeindu-şi acţiunea pe faptul, că există un Contract de răspundere materială semnat între părţi, precum şi că Vasilica Petru a fost recunoscut vinovat de săvârşirea unei contravenţii.

Consideră apelantul, că instanţa de judecată a interpretat total eronat prevederile articolului 341 Codul Muncii, având în vedere că, preţul de piaţă al automobilului - cu titlu de prejudiciu, putea fi pus pe seama lui Vasilica Petru, doar în cazul stabilit de alin.3) al aceluiași articol care prevede expres, că în caz de sustragere, lipsă, distrugere sau deteriorare intenţionată a valorilor materiale cu excepţia celor menţionate la alin.(2), prejudiciul se stabileşte pornindu-se de la prețurile din localitatea respectivă la data cauzării prejudiciului, conform datelor statistice. Pe când, intenţia lui Vasilica Petru nu a fost demonstrară, ba din contra procesul-verbal de constatare a contravenţiei atestă contrariul.

Mai menționează apelantul, că instanţa de fond a evitat să ia în considerare că Vasilica Petru nu a deteriorat intenționat automobilul în litigiu.

A completat, că instanţa de fond a evitat să examineze materialele dosarului, în special procesul-verbal de constatare a contravenţiei, care indică expres că fapta a fost săvârşită din imprudenţă.

Consideră apelantul, că instanţa de judecată greşit a constatat faptul, că Vasilica Petru ar fi acceptat exercitarea cumulativă şi a atribuţiilor de şofer a automobilului. Sau, prin prisma prevederilor Codului Muncii, o funcţie, fie ea exercitată chiar şi prin cumul, nicidecum nu poate fi prezumată, or, în opinia instanţei de judecată presupusul statut de şofer al lui Vasilica Petru se rezumă doar la răspunderea acestuia. Pe când, pentru a fi în prezenţa unui raport de muncă, acesta ca şi orice alt raport juridic trebuie să aibă un anumit conţinut. În conţinutul raportului juridic de muncă intră atât drepturile şi obligaţiile salariatului, cât şi ale angajatorului.

Subsidiar a relevat, că Vasilica Petru deţine doar un singur contract individual de muncă încheiat cu angajatorul său, Agenţia pentru Supraveghere Tehnică, pentru funcţia de inspector principal. Nu a semnat cu Agenţia pentru Supraveghere Tehnică nici un contract de muncă distinct pentru a exercita cumulativ o altă funcţie decât cea prevăzută de contractul de bază. Nu a fost niciodată remunerat pentru o altă funcţie decât cea prevăzută de contractul de bază. Sau chiar dacă am admite prin absurd ca

legislaţia muncii ar reglementa raportul de muncă tacit, atunci acest raport urma să conţină toate componentele acestuia.

Consideră nefondat argumentul instanţei de judecată prin care a constatat că Vasilica Petru a acceptat tacit exercitarea atribuţiilor de şofer, fără a face referire la norma juridică care ar reglementa astfel de raporturi de muncă tacite şi care ar genera dar obligaţii din partea presupusului salariat în calitate de şofer şi fără careva drepturi, or acesta nicidecum nu poate fi pus la baza unei hotărâri.

La fel consideră apelantul, că instanţa de fond a analizat superficial prevederile Nomenclatorul funcţiilor deţinute şi lucrărilor executate de către salariaţi cu care angajatorul poate încheia contracte scrise cu privire la răspunderea individuală deplină pentru neasigurarea integrităţii valorilor transmise aprobat prin hotărârea Guvernului nr. 449 din 29 aprilie 2004, şi fără a intra în esenţă, la găsirea cuvântului ,,şofer" în cuprinsul acestuia, a dedus că se atribuie lui Vasilica Patru.

În acest context comunică apelantul, că reieşind din analiza listei exhaustive a funcţiilor enumerate de Anexa nr.l a Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr.449 din 29.04.2004, atât funcţia deţinută de ,,salariatul" Vasilica Petru - Inspector principal - fapt constatat chiar de către instanţa de judecată în hotărârea emisă, precum şi funcţia pe care în opinia instanţei de judecată Vasilica Petru, ar fi exercitat-o tacit - Şofer, nu se regăsesc în actul normativ menţionat. Or, actul normativ a aprobat o listă exhaustivă de funcţii cărora li se aplică prevederile Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr.449 din 29.04.2004, fără careva excepţii sau interpretări sau generalizări. Or, Hotărârea nr.449 din 29.04.2004 nu oferă dreptul angajatorilor de a semna contract răspundere materială deplină cu toţi şoferii, aşa cum de exemplu nu poate fi semnat cu oricare dintre şefi sau conducători ai unei entităţi, ci doar cu cei concret specificaţi în actul normativ vizat.

La cererea de apel declarată, partea intimată Agenția pentru Supraveghere Tehnică nu a prezentat referință și nu și-a expus opinia vis-a-vis de apelul declarat.

Apelantul Vasilica Petru și reprezentantul acestuia, avocatul Iordachi Svetlana au susținut apelul declarat, făcând referire la motivele de fapt și temeiurile de drept indicate în el și au solicitat admiterea lui potrivit pretențiilor invocate în acesta.

Reprezentantul intimatei Agenția pentru Supraveghere Tehnic / redenumită în Inspecția pentru Supraveghere Tehnică/ Sîrbu Victor în ședința instanței de apel a solicitat respingerea apelului și menținerea hotărîrii instanței de fond.

Audiind participanții la proces, analizând motivele invocate în cererea de chemare în judecată și cererea de apel în coroborare cu starea reală de fapt constatată și legislația pertinentă, ce guvernează raportul litigios, studiind materialele pricinii sub aspectul criticilor legalității și temeiniciei hotărârii atacate, Colegiul consideră apelul drept întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea hotărîrii instanței de fond, din următoarele considerente.

Termenul de declarare a cererii de apel.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Partea apelantă, a depus apelul la data de 5 iunie 2023, împotriva hotărârii Judecătoriei Strășeni /sediul Central/, dispozitivul căreia a fost pronunțat la 24 mai 2023. Astfel, Colegiul constată că apelul a fost depus în interiorul termenului legal de atac.

Cadrul legal pertinent aplicabil speței.

În conformitate cu art. 385 lit. c) Cod de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul și să caseze integral sau parțial hotărârea primei instanțe, emițând o nouă hotărâre.

Potrivit dispozițiilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Articolul 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art. 240 alin.(1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.

În conformitate cu prevederile art. 373 Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei. Concomitent, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite și este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din conținutul celor relatate Colegiul reține, că sarcina instanței de apel derivă reieșind din dispozițiile art. 373 Cod de procedură civilă, în condițiile în care instanța

de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.

Colegiul reține că instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare (HirroBalani contra Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis vs Grecia nr. 21522/93 din 29.05.1997 §43).

Conform prevederilor art. 5 alin. (1) Cod de procedura civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.

Articolul 333 alin.1 Codul muncii prevede că salariatul este obligat să repare prejudiciul material cauzat angajatorului, dacă prezentul cod sau alte acte normative nu prevăd altfel.

Potrivit art.336 Codul muncii, pentru prejudiciul cauzat angajatorului, salariatul poartă răspundere materială în limitele salariului mediu lunar dacă prezentul cod sau alte acte normative nu prevăd altfel.

Conform art.337 Codul muncii, răspunderea materială deplină a salariatului constă în obligaţia lui de a repara integral prejudiciul material cauzat. Salariatul poate fi tras la răspundere materială deplină pentru prejudiciul material cauzat doar în cazurile prevăzute la art.338.

Articolul 338 alin.(1) Codul muncii statuează, că salariatul poartă răspundere materială în mărimea deplină a prejudiciului material cauzat din vina lui angajatorului în cazurile cînd: a) între salariat şi angajator a fost încheiat un contract de răspundere materială deplină pentru neasigurarea integrității bunurilor şi altor valori care i-au fost transmise pentru păstrare sau în alte scopuri (art.339); b) salariatul a primit bunurile şi alte valori spre decontare în baza unei procuri unice sau în baza altor documente unice; c) prejudiciul a fost cauzat în urma acțiunilor sale culpabile intenționate, stabilite prin hotărîre judecătorească; d) prejudiciul a fost cauzat de un salariat aflat în stare de ebrietate alcoolică, în stare cauzată de substanţe stupefiante sau toxice, stabilită în modul prevăzut la art.76 lit.k); e) prejudiciul a fost cauzat prin lipsă, distrugere sau deteriorare intenţionată a materialelor, semifabricatelor, produselor (producţiei), inclusiv în timpul fabricării lor, precum şi a instrumentelor, aparatelor de măsurat, tehnicii de calcul, echipamentului de protecţie şi a altor obiecte pe care unitatea le-a eliberat salariatului în folosinţă; f) în conformitate cu legislaţia în vigoare, salariatului îi revine răspunderea materială deplină pentru prejudiciul cauzat angajatorului în timpul îndeplinirii obligaţiilor de muncă; g) prejudiciul a fost cauzat în afara exerciţiului funcţiunii.

Potrivit art.217 alin.1 Cod civil, nulitatea absoluta poate fi invocata de orice persoana care are un interes nascut si actual. Instanta de judecata o invoca din oficiu.

Art.220 alin.1 Cod civil prevede, că actul juridic sau clauza care contravin normelor imperative sunt nule daca legea nu prevede altfel.

Starea de fapt și circumstanțele pricinii. Aprecierea instanței de apel.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă, că la data de 12 ianuarie 2023 Agenția pentru Supraveghere Tehnică s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Vasilica Petru, solicitînd obligarea pârâtului de a repara prejudiciul cauzat Agenției prin încasarea de la reclamat în beneficiului Agenției a sumei care constă din prețul autoturismului „Mitsubishi L200", cu nr./î ***** în sumă de 299.900 lei și suma achitată pentru raportul de expertiză - 8400 lei, în total suma de 308 300 lei.

La data de 7 martie 2023 Vasilica Petru a depus acțiune reconvențională către Agenția pentru Supraveghere Tehnică, solicitând constatarea nulității contractului cu privire la răspunderea materială nr. 023 din 01.03.2021 încheiat între AST și Vasilica Petru cu respingerea concomitentă a acțiunii de bază și încasarea cheltuielilor de judecată pentru asistență juridică de 15000 lei.

Prima instanță fiind investită cu judecare cauzei în fond, prin hotărârea sa din 24 mai 2023 a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii înaintate de Agenția pentru Supraveghere Tehnică, încasînd de la Vasilica Petru în beneficiul Agenției pentru Supraveghere Tehnică a prejudiciului material cauzat prin deteriorarea automobilului de model Mitsubishi L200 cu n/î ***** în sumă de 199609 lei și cheltuieli de judecată pentru plata expertizei extrajudiciare în sumă de 8400 lei, iar în total suma de 208009 lei. În rest, acțiunea Agenției pentru Supraveghere Tehnică s-a respins ca nefondată. Acțiunea reconvențională depusă de Vasilica Petru împotriva Agenției pentru Supraveghere Tehnică privind constatării nulității contractului de răspundere materială individuală nr. 023 din 01.03.2021 și încasarea cheltuielilor de judecată, s-a respins integral ca fiind nefondată. S-a dispus încasarea din contul pârâtului Vasilica Petru, în beneficiul statului taxa de stat compensată de 5.988,27 lei de la care reclamantul a fost scutit la depunerea acțiunii de bază.

Exprimându-și dezacordul cu hotărârea primei instanțe, pîrîtul Vasilica Petru a contestat-o cu apel, invocând argumentele expuse mai sus.

Raportând dispozițiile normelor suscitate la circumstanțele cauzei, evaluând soluția primei instanțe prin prisma raționalismului pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, Colegiul consideră concluzia instanței de fond una neîntemeiată, aceasta urmând a fi casată, cu adoptarea unei noi soluții, din următoarele considerente.

Din materialele cauzei și probatoriului prezentat se constată, că la 19 martie 2018 în temeiul ordinului nr. 4, Vasilica Petru a fost angajat în calitate de inspector principal al Direcției supraveghere tehnică Centru al Agenției pentru Supraveghere Tehnică.

În baza actului de primire-predare semnat de părți la 01.11.2020 Vasilica Petru a primit în gestiune autoturismul de model „Mitsubishi L200”, nr./î ***** pentru realizarea atribuțiilor sale de serviciu.

Ulterior, la 01.03.2021 Agenția pentru Supraveghere Tehnică a semnat cu Vasilica Petru contractul-tip nr.023 din 1 martie 2021 cu privire la răspunderea materială individuală deplină, întru asigurarea integrității automobilului de model „Mitshubishi L200”, cu n/î *****.

Actele cauzei atestă cu certitudine faptul, că la 31.01.2022, aproximativ la ora 07:45 Vasilica Petru, în localitatea Nimoreni, r-nul Ialoveni, conducând unitatea de transport de model „Mitsubishi L200”, nr.de înmatriculare *****, a provocat un accident rutier astfel avariind mijlocul de transport încredințat.

Prin procesul verbal cu privire la contravenție vinovat de comiterea accidentului și anume de contravenția prevăzute de art. 242 alin. (2) Cod Contravențional a fost recunoscut Vasilica Petru, care nu a contestat decizia agentului constatator.

La 7 noiembrie 2022 Agenția pentru Supraveghere Tehnică a expediat pârâtului cererea prealabilă, prin care i-a fost cerut ca în termen de 30 zile să asigure reparația automobilul de model „Mitsubishi L200”, nr./î *****, cu repunerea acestuia în circuit.

Articolul 339 Codul muncii prevede că contractul scris cu privire la răspunderea materială deplină poate fi încheiat de angajator cu salariatul care a atins vîrsta de 18 ani şi care deţine o funcţie sau execută lucrări legate nemijlocit de păstrarea, prelucrarea, vînzarea (livrarea), transportarea sau folosirea în procesul muncii a valorilor ce i-au fost transmise. Nomenclatorul funcţiilor şi lucrărilor menţionate la alin.(1), precum şi contractul-tip cu privire la răspunderea materială individuală deplină, se aprobă de Guvern.

Colegiul remarcă ca fiind o condiție obligatorie de valabilitate a contractului cu privire la răspundere materială deplină - exercitarea de către salariat a unei funcții sau executarea lucrărilor nemijlocit de păstrare, prelucrare, vînzare, transportare sau folosire în procesul muncii a valorilor ce i-au fost transmise.

Potrivit Nomenclatorului funcțiilor, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 449 din 29.04.2004, ce prevede exhaustiv funcțiile și lucrările executate de către salariații cu care angajatorul poate încheia contracte scrise cu privire la răspunderea materială individuală deplină pentru asigurarea integrității valorilor transmise, interpretarea cărora este imposibilă prin extindere.

Iar, Anexa nr. l a Hotărîrii Guvernului Republicii Moldova nr.449 din 29.04.2004, enumeră următoarele funcţii:

Casierii, controlorii, controlorii-casieri (inclusiv cei superiori), precum şi alţi salariaţi care îndeplinesc obligaţiile casierilor (controlorilor).

Conducătorii, adjuncţii lor, specialiştii şi alţi salariaţi ai instituţiilor bancare, financiare şi de creditare care îndeplinesc operaţiuni cu bani lichizi, hîrtii de valoare, metale preţioase, monede din metale preţioase şi valori valutare; operaţiuni de emisie, evidenţă, păstrare, eliberare şi nimicire a cârdurilor bancare; funcţii de încasare şi

transportare a banilor şi a altor valori (inclusiv şoferii- încasatori), precum şi alţi salariaţi care îndeplinesc funcţii similare.

Directorii, şefii, administratorii (inclusiv cei superiori, principali), alţi conducători ai unităţilor şi subdiviziunilor (inclusiv ai sectoarelor, punctelor de recepţie, secţiilor, sălilor) din comerţ, alimentaţia publică, de prestare a serviciilor, ai hotelurilor (campingurilor, motelurilor), adjuncţii lor, asistenţii, vînzătorii, merceologii cu orice specializare (inclusiv cei superiori, principali), precum şi alţi salariaţi care îndeplinesc funcţii similare; şefii (conducătorii) secţiilor, sectoarelor şi altor subdiviziuni de construcţie şi montaj, şefii de şantiere şi maiştrii (inclusiv cei superiori, principali) lucrărilor de construcţie şi montaj.

Şefii, alţi conducători de depozite, magazii (puncte, secţii), lombarduri, camere de păstrare, alte unităţi şi subdiviziuni de păstrare, prelucrare, vînzare (livrare), transportare a valorilor, adjuncţii lor; şefii de gospodărie, intendenţii clădirilor şi altor edificii, magazinerii; asistentele medicale superioare ale unităţilor de ocrotire a sănătăţii, agenţii de achiziţie şi/sau aprovizionare, expeditorii responsabili de transportare, şoferii de autoturisme şi camionete, de maşini de mare tonaj şi autobuze, care efectuează transportarea valorilor şi alţi salariaţi care efectuează păstrarea, prelucrarea, vînzarea (livrarea), transportarea valorilor.

Şefii şi alţi conducători ai farmaciilor şi altor unităţi, secţii, puncte, subdiviziuni farmaceutice, adjuncţii lor, farmaciştii de orice calificare, tehnologii.

Laboranţii, metodiştii catedrelor, decanatelor, şefii de sectoare în biblioteci.

La caz s-a constatat cu certitudine, că la 1 martie 2021 între Agenția pentru Supraveghere Tehnică şi Vasilica Petru a fost încheiat contractul-tip nr.023 privind răspunderea individuală materială deplină. Însă, Nomenclatorul funcțiilor pentru care putea să fie încheiat contract de răspundere materială deplină nu conțin ca funcția deținută de Vasilica Petru-,,inpector principal", precum și funcția, pe care în opinia instanței de fond Vasilica Petru ar fi exercitat-o tacit-,,șofer", astfel că la situația din 1 martie 2021 angajatorul nu era în drept să încheie contracte de răspundere materială deplină cu angajații șoferi, cum este în speță, prin urmare contractul respectiv este lovit de nulitate absolută, ca fiind încheiat contrar prevederilor legii.

Colegiul civil reiterează că prin nulitate a actului juridic se va înţelege sancţiunea ce intervine în cazul în care, la încheierea actului juridic civil, nu au fost respectate dispoziţiile legale referitoare la condiţiile de validitate a actului juridic, desfiinţîndul.

Potrivit art.217 alin.1 Cod civil, nulitatea absoluta poate fi invocata de orice persoana care are un interes nascut si actual. Instanta de judecata o invoca din oficiu.

Art.220 alin.1 Cod civil prevede ca actul juridic sau clauza care contravin normelor imperative sunt nule daca legea nu prevede altfel. La constatarea nulitatii actului juridic ce contravine legii, urmeaza de retinut ca prin act juridic ce contravine legii se va întelege nu numai actul încheiat cu nerespectarea prevederilor legii, dar si cel încheiat cu nerespectarea prevederilor fixate în actele normative subordonate legii (instructiuni, regulamente, alte acte ministeriale sau departamentale). În acest caz, se

prezuma ca actele normative subordonate legii sunt emise în temeiul legii si nu contravin ei.

Analizând circumstanţele cauzei prin prisma normelor de drept citate, instanţa de apel constată caracterul nul al contractului de răspundere materială deplină, dat fiind că acesta a fost încheiat contrar prevederilor HG 449 din 29.04.2004, care poartă un caracter imperative și la situația din 1 martie 2021 nu prevedea posibilitatea încheierii unui asemenea act juridic cu șoferii, funcție care nu era prevăzută în nomenclator.

Cu referire la cererea de chemare în judecată înaintată de Agenția pentru Supraveghere Tehnică către Vasilica Petru cu privire la încasarea prejudiciului material, Completul consideră că aceasta urmează a fi admisă parțial, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 338 alin. (1) lit. c) Codul muncii, salariatul poartă răspundere materială în mărimea deplină a prejudiciului material cauzat din vina lui angajatorului în cazurile când prejudiciul a fost cauzat în urma acţiunilor sale culpabile intenţionate, stabilite prin hotărâre judecătorească.

La caz s-a constatat, că potrivit Procesului verbal cu privire la contravenție din 31 ianuarie 2022 urmează, că accidental a avut loc ca urmare a încălcării Regulilor de circulație rutieră, prin urmare comitere a unei fapte culpabile din ,,imprudență”, dar nu intenționată. Astfel că răspunderea material deplină nu poate surveni nici în cazul dat, ținînd cont că fapta nu constituie o intenție și nici nu a fost stabilită de instanța de judecată.

Reieșind din raportul juridic dedus judecății Colegiul constată că apelantul Vasilica Petru nu poartă răspundere materială deplină pentru prejudiciul cauzat, ci poate fi supus unei răspunderi parțiale, conform art. 336 CM, în limita unui salariu mediu lunar.

În contextul normele legale citate și din circumstanțele stabilite, Completul judiciar consideră necesar a încasa de la Vasilica Petru în beneficiul Agenției pentru Supraveghere Tehnică prejudiciul material în cuantum de un salariu mediu lunar, în rest acțiunea în partea încasării prejudiciului material acțiunea urmează a fi respinsă, ca fiind nefondată.

Cu privire la cheltuielile de judecată suportate, Colegiul reține următoarele.

În corespundere cu art. 82-84 din Codul de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a cauzei. Taxa de stat reprezintă o sumă care se percepe, în temeiul legii, de către instanța judecătorească în beneficiul statului de la persoanele în ale căror interese se exercită actele procedurale de judecare a cauzei civile sau cărora li se eliberează copii de pe documente din dosar. În acțiunile patrimoniale, taxa de stat se determină în funcție de caracterul şi valoarea acțiunii, iar în acțiunile nepatrimoniale şi în alte cazuri prevăzute de lege, în proporții fixe, conform Legii taxei de stat. Se impune cu taxă de stat fiecare cerere de chemare în judecată (inițială şi reconvențională), cererea intervenientului principal, cererea vizând cauzele cu procedură specială, cererea de

eliberare a ordonanței judecătorești, cererea de declarare a insolvabilității, cererea de eliberare a titlului executoriu privind executarea hotărârilor arbitrale, cererea de apel, cererea de recurs, precum şi cererea de eliberare a copiilor (duplicatelor) de pe actele judecătorești.

Conform art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului. Totodată, potrivit dispozițiilor alin. (3) și alin. (4) al aceleiași norme, prevederile alin. (1) se aplică şi la repartizarea între părţi a cheltuielilor de judecată în instanţă de apel, în instanţă de recurs şi în cadrul revizuirii. Iar, dacă, fără a trimite cauza spre rejudecare, modifică hotărârea atacată sau pronunţă o nouă hotărâre, instanţa ierarhic superioară poate schimba corespunzător repartizarea cheltuielilor de judecată.

Prin urmare, ținând cont de faptul că acțiunea reconvențională înaintată de Vasilica Petru a fost admisă, instanța de apel consideră necesar a încasa din contul Agenției pentru Supraveghere Tehnică în beneficiul lui Vasilica Petru suma de 4491,20 /patru mii patru sute nouăzeci și unu/ lei 20 bani RM, conform chitanței de plată din 01.11.2023, achitați pentru examinarea cererii de apel.

În final, din considerentele descrise și anterior enunțate, având în vedere că circumstanțele pricinii au fost stabilite de către prima instanță, dar au fost apreciate greșit, la fel și normele de drept material au fost aplicate incorect și nu este necesară verificarea suplimentară a unor dovezi, Colegiul ajunge la concluzia de a admite apelul declarat de Vasilica Petru, a casa hotărârea Judecătoriei Strășeni /sediul central/ din 24 mai 2023 și a pronunța o nouă hotărâre.

Reieșind din cele relatate și în conformitate cu prevederile art. art. 385 lit. c) și 389-390 Cod de procedură civilă Colegiul, -

d e c i d e :

Admite apelul declarat de Vasilica Petru.

Casează hotărârea Judecătoriei Strășeni /sediul central/ din 24 mai 2023, pronunțată în actuala cauză, și, în pricină, pronunță o nouă hotărâre, prin care:

Admite cererea reconvențională depusă de Vasilica Petru către Agenția pentru Supraveghere Tehnică cu privire la constatarea nulității contractului de răspundere materială individuală și încasarea cheltuielilor de judecată.

Declară nul contractul cu privire la răspunderea materială individuală cu nr. 023 din 1 martie 2021, încheiat între Agenția pentru Supraveghere Tehnică și Vasilica Petru.

Admite parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Agenția pentru Supraveghere Tehnică către Vasilica Petru cu privire la încasarea prejudiciului material si a cheltuielilor de judecată.

Încasează de la Vasilica Petru în beneficiul Agenției pentru Supraveghere Tehnică prejudiciul material în cuantum de un salariu mediu lunar.

În rest acțiunea în partea încasării prejudiciului material și a cheltuielilor de judecată se respinge, ca nefondată.

Încasează din contul Agenției pentru Supraveghere Tehnică în beneficiul lui Vasilica Petru suma de 4491,20 /patru mii patru sute nouăzeci și unu/ lei 20 bani RM, achitați pentru examinarea cererii de apel.

Decizia este definitivă şi executorie din data adoptării, dar cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței **Ana Panov**
Judecător

Judecătorii **Viorica Mihaila**

Vitalie Cotorobai